

PREGÓ DE FESTAS DE LASCUARRE 2010

Apreciats i apreciadas habitants de Lascuarre, visitants i amigues, i a tots els que estats aquí presents. Un an més ha arribat el moment de que el pregonero de las festas ocupase este balcó de l'antigua casa "Español" o més actual casa "Cucota" que tantas vegadas la siña Toñeta molt amablement mus ha prestat d'una forma completament desinteressada: un an més cal felicitar-la.

Pa tots aquells que no me coneixecan, sigo Baltasar o Sarito Baltesa, com me diban de chic, un fillo d'esta villa, que com molts otros, va decidir un dia marxar a respirar otros aires. D'ixe dia ara ya en fa 17 ans! Com passa el temps, pareix mentira que faiga tanto!

Moltas cosas han canviat en este temps, tanto a nivel personal com a dintre del nostre pueblo, moltas de las personas de las que me vai despedir con una llagrimeta als ulls aquell primero de mayo del 2003, ja no estan entre natres, només las tenim en el nostre recuerdo...

Però no és moment ara de pensar en cosas tristes, tot al contrari, estam en el moment d'enragonar de cosas alegres, no és un dia qualquiera, avui és el primer dia de la festa de Lascuarre i és moment d'alegrías.

Però antes de tratar de las festas, dixets-me expressar uns quants sentiments que m'agradaria compartir con toda la chen aquí presente.

De primeras m'agradaria donar las gràcias a la Comissió de Festas de Lascuarre per haver-me permitit fer este pregón con plena llibertat, dixant-me expressar sentiments propios i opinions personals.

Voleba dir-tus, en la mia humilde opinió, a tots els aquí presents que Lascuarre tin moltas **cosas bonas**, com no, un fillo siempre veu a la suya mare com la més guapa del món, i per un fillo de Lascuarre, el suyo pueblo siempre és i sirà el millor del món.

Ets de pensar, toda la chen que de fora venits i els que aquí ets naixet, que esta villa de Lascuarre no es un pueblo qualquiera. Ets de sabre que esta villa tin un nom molt antiguo, i si hem de fer-ne caso de prestigiosos historiadors com Menendez Pidal, el nom de Lascuarre és de n'antes dels romanos, concretament és ibero... i ixo vol dir que no tin menos de 2.000 ans d'història. Des d'aquell Last – Gorri o

“terreno roi” primitivo, molto temps ha passat, molto ha ploquet, moltas almas han habitat esta nostra villa. Testigos d'esta llarga història els podem trobar a la nostra iglesia, con restos de tota la chen que per aquí ha passat, restos romànics a la torre, gòtics a la boveda, del renaixement al pòrtico, mudéjars als ladrillos del llenat, barrocos a l'altar, las pinturas interiors del siglo XIX, i la restauració salvadora del XX... Este és un dels nostres grans tesoros i testigo de la nostra dilatada història com a comunitat.

Un atro tesoro que mus identifica, i que ja tu n'habrets donat cuenta de quino, és la nostra **llengua**! I d'ixo, la verdat, és que en tingo moltas cosas a dir. Quan el Sr. Artur Quintana, un lingüista aleman, mus va visitar fa uns quantos ans (potser alguno de vates encara t'un recordats) jo encara ye'estaba viguint a Lascuarre, va vindre a dir una cosa que no se m'olvidarà més: com és que la chen de Lascuarre no valoran la suya llengua i l'amagan a la chen de fora? Al mio país d'Alemania, ixo no passa...

Jo eba encara chovenet, però ixas palabras me van quedar gravadas molt a dintre del cap, i des d'alavegada siempre he portat ixa espineta cllavada... I no le faltaba ragó, la riquesa que supon l'existència de las llenguas ha de servir per achuntar a la chen, per fer-mus més cultos, i més sabios, i no pas per confrotar-nos, mai per separa-mus... Quan sobre la terra desapareix una espècie animal tots mus lamentam, però i si desapareix la nostra llengua? No és pa natres i pa la humanitat entera una pèrdua irrecuperable? Espero que l'extinció de la nostra forma de charrar no mus arribe mai, de moment encara quedam uns quantos que tenim corda pa rato!!

Per què a la nostra llengua no le cal recurrir a cap d'atra per poder-la emplear per la vida diària, i si no mirets-ne alguns exemples:

- Noms de **pllantas**: Freix, Chinebro, armudella, ixordiga, garrabera, margall, bllat i ordi, corrudella, amellera...
- Noms **d'animals**: Engardaix, cocho, llató, somera, abellerol, rosiñol, garza, pita-roi, codeta-roya, guatlla, perdiu, turcaz...
- El **temps**: Ploure, Ixoflle, garbaixó, boira, neu, ixebrellit...

- Cosas dels **llauradors**: Crivell, ixada, ixartell, marraixa, silló, aladro, bigós...

I tantas i tantas que no acabariam mai... La verdat és que quan enragono com la chen de Lascuarre i tingo la oportunitat de pronunciar estas palabras me sinto molt bé, me pareix que estigo fent un homenaje a tots els que mus han precedet i que algunos d'ells, ara ja no viuen més que en el nostre recuerdo.

De tesoros a la nostra villa nya-hi molts més, tantos que no tindré pas temps de dir-los tots, la nostra **Serra de La Mellera** (que algunos incluso l'han triat per què siga el puesto de reposo eterno), una Serra que cada vegada que la miras tin una tonalitat i unos matizes diferentes, a la ixida del sol, completament iluminada, quan el sol se pon, con una amplia gama de claro-osucuros... en las diferents èpocas de l'an. El podese asentar i quedar-se mirat-la, despaciet, sin prisas, dóna una sensació de paz indescriptible...

Tenim tamé la gran atalaya del **Turbó**, la montaña de referència, la porta del Pirineo, el norte exacto des de Lascuarre, d'increible belleza i que convido a tots que la mirets, la obeservets en detalle i que apreciets la infinidat de matizes i colors que tin a lo llargo de tot l'an, i si estàts forts i fortes, tus convido a puya-la... Quantas fotos en deigo de tindre d'estas dos bellezas? Ni ho sé, ne podria apllenar tot el depòsito del Prat a caramull!!

Ah! I mirets que no tus passe com a jo l'an passat, que quan vai voldre pujar al Turbó, una persona de fina ironia que m'acompañaba, quan me va veri tant apurat i roi com un perdigacho, i caminant entre las flloretas, va i me diu:

- Zagal, con ixa cara que fas, ara no sé si ixolomas o ixafegas?

Com podem perdre ixas palabras tant i tant preciosas? I tant nostras! Ixolomar una flloreta que fa bona olor o ixafegar per què estàts molt cansat? Penso que era més cansament que atra cosa el que teniba!!

Per tot ixo i per què és la llengua dels nostres pares, la de tots natres, m'esforzat en que este pregó siga íntegrament en la nostra llengua, per reivindicar el dret a enragonar així en actos públicos como este sin cap vergoña.

I com no, l'último teroso del que enragonaré avui aquí serà, potser, el més important: la **chen de Lascuarre**. La magnífica chen de Lascuarre que te fa sentir com si estases entre una gran família... Quan per casualitat te trobas alguno de Lascuarre, estigas allà agon estigas, pareix com si t'eses trobat a uno de la familia, a un chermano... Testigo d'ixo que digo és la unió i harmonia que nya-hi entre la chuventut, i que gracias a ixo, ha permetit que estes últimos 20 ans las festas de Lascuarre sigan unas de las millors de toda la Ribagorza, i tot gracias a la ilusió que ye posan la chuventut de la villa als quals voldria agradecer tot el que fan per què el pueblo continue cap a devant, que tot i que els **problemas** són grans, com una despoblació galopante, cada vegada costa més mantindre viva la nostra escuela, con un envejeciment més que preocupante, afectats per una crisis profunda del sistema de vida dels llauradors, i la necessitat d'adaptar-se al món actual tant canviant...

Però per sobre de tot se veu que nya-hi **bona voluntat** i ixo fa que se mogan montañas: las cosas avanza com, tots ya sabets, l'aigua abundante, la depuradora, la piscina, obras constantes i ara, el gas... Se nota que nya-hi personas que tinen ganas de que tot tire cap a devant.

Bé, amigos i amigas tots, molts més cosas tus voldria dir, però no m'enrollo més, que ya tenits ganas de gresca i de que empeze la festa, per tanto, este humilde pregonero se despide i tus convida a disfrutar de las festas del 2010.

Bonas festas a tots i a todas i que l'alegria inunde tots els hogars d'esta villa.

Que Viga Lascuarre i la nostra festa mayor!!!